A°. 1829. N°. 90.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 30 Julij.

PETERSBURG, den 14den Julij.

Uit Tiflis heeft men berigt ontvangen van eene nieuwe overwinning, welke de vereenigde detachementen der generaals-majoor *Murawjew* en *Burzow* den 14den Junij op een aanzienlijk Turksch legerkorps behaald hebben, dat zich in de bergpassen van Pozhov verzameld had. De vijand verloor zijn geheele kamp, eene aanzienlijke menigte munitie en voorraad van levensmiddelen, ongeveer 400 gevangenen, 5 vaandels en al zijn geschut. De Turken hebben aan gesneuvelden en gekwetsten omtrent 1200 verloren; hunne geheele magt bedroeg 15,000 man. Ons verlies is gering. De bijzonderheden van dit gevecht zijn nog niet bekend. De graaf *Paskewitsch* bevond zich nog te Kart, doch maakte toebereidselen, om den seraskier zelf aan te vallen, welke met eene armee van 50,000 man slechts ongeveer 60 wersten van gemelde vesting verwijderd was.

WEENEN, den 19den Julij.

Een der Russische dagbladen meldt, dat de Russische zeemagt in de Zwarte Zee bestaat uit de volgende schepen: 2 linieschepen van 110 stukken; een van 80; zes van 74; drie van 60; — vier fregatten van 44 stukken; twee korvetten van 28 en 23 stukken; drie brikken van 20 stukken; een van 18 en een van 15 stukken; twee brigantijnen; 2 schooners en nog eenige kleinere vaartuigen.

PARYS, den 25sten Julij.

Een der dagbladen beschrijft de verrigtingen van de kamer der afgevaardigden gedurende de thans geëindigde sessie op de volgende wijze:

1ste *tijdvak:* Ik kom aan, gij komt aan, hij komt aan, wij komen aan, gijl. komt aan, zij komen aan.

2de *tijdvak:* Ik beloof, gij belooft, hij belooft, wij beloven, gijl. belooft, zij beloven.

3de *tijdvak:* Ik spreek, gij spreekt, hij spreekt, wij spreken, gijl. spreekt, zij spreken.

4de *en laatste tijdvak:* Ik ga heen, gij gaat heen, hij gaat heen, wij gaan heen, gijl. gaat heen, zij gaan heen.

— *Napoleon* had bij zijn testament honderd duizend franken aan den zoon van den generaal *Dugommier* gemaakt. De weduwe van dien generaal deed vergeefsche aanvrage bij de executeurs testamentair. Nadat vele opgeworpene regtsgeschillen afgehandeld waren, en men vruchteloos getracht had, den Keizer van Oostenrijk, de Keizerin *Maria-Louisa* en den hertog *van Reichstadt* voor de schuld aan te spreken, deed de weduwe *Dugommier* den eisch, dat de nalatenschap van *Napoleon*, voor zoo ver betreft de goederen door hem in Frankrijk achtergelaten, als onbeheerd zou worden beschouwd; met verzoek, dat voor die goederen een curator mogt worden benoemd, wien zij zou kunnen aanspreken.

In appel heeft het koninklijke geregtshof dezen eisch toegestaan en eenen curator gemagtigd, om de nalatenschap overeenkomstig de wet te beheren.

Door dit vonnis wordt eene wezenlijke dienst bewezen aan allen, die vorderingen op de nalatenschap van *Napoleon* hebben, en na gedurende acht jaren vergeefsche aanvragen gedaan te hebben, thans stellig weten tot wien zij zich wenden moeten.

De nalatenschap van wijlen den Keizer moet nu als die van een eenvoudig burger beheerd worden.

De curator zal zich aan de wet hebben te houden. Wat de staatkundige questie betreft, die is door *Lodewijk XVIII* genoegzaam afgedaan, daar hij, op de navraag der legatarissen, formeel afstand heeft gedaan van de regten, die hij alleen zou kunnen hebben op de goederen, door *Napoleon* in Frankrijk achtergelaten, en door de ministers, die alstoen zijn gouvernement uitmaakten, mede eene zoodanige verklaring heeft laten afgeven.

— De heer *Dupin* heeft in een der zittingen van de kamer der afgevaardigden een betoog gedaan, dat het een volstrekt ijdel bedrijf is, wanneer de staatsraad verklaart, dat eene geestelijke misbruik van zijne bediening heeft gemaakt, zonder hem deswege te regt te doen stellen. Hij zeide, dat zulks gelijk stond met de verklaring van eenen regter, dat iemand een dief was, zonder hem eenige straf op te leggen. De staatsraad heeft desniettemin weder op die wijze gehandeld in de zaak van juffer *Rose Thierry*, welke den pastoor van Flavigny verklaagd had, omdat zij hem op den predikstoel had uitgescholden. De staatsraad heeft verklaard, dat de pastoor in dezen misbruik van zijne bediening heeft gemaakt, maar echter niet moet vervolgd worden, omdat hij naderhand zijn gezegde openlijk heeft ingetrokken.

— De *Constitutionnel* behelst eenen brief uit Rome, van den 1sten dezer, waarin het volgende nopens pater *Roothaan* gemeld wordt: — « De eerwaarde vader *Joannes Roothaan*, van Amsterdam geboortig, die alle jezuitsche hoedanigheden in zich vereenigt, heeft den gewigtigen post van generaal der Jezuiten bekomen. Gelijk natuurlijk is, zijn alle jezuitsche huizen van vreugde opgetogen, en eene groote menigte is er steeds op de been geweest, om den eerwaarden vader *Roothaan* te zien. Zijne wezenstrekken zijn niet innemend; hij heeft een geslepen voorkomen. In zijne beginselen, is vader *Roothaan* ook de onverdraagzaamste van alle jezuiten, en dat zegt veel.»

— De dagbladen der priesterpartij roemen den nieuwen generaal der jezuiten, en zeggen, dat hij juist de man is, die de krachten van deze monniken-orde kan opwekken.

— Van de blokade van Algiers wordt gemeld, dat den 7den dezer een Hollandsche korvet den consul der Nederlanden is gaan afhalen, omdat men vreest, dat de stad door de Franschen zal gebombardeerd worden; alle overige consuls zouden Algiers mede verlaten, hetwelk intusschen van eene menigte geschut schijnt voorzien te zijn, om den aanval af te slaan.

BRUSSEL, den 27sten Julij.

De *Courrier* maakt grooten ophef van hetgeen zeker weinig bekend Fransch dagblad zegt over de katholijk-liberale oppositie in België. Dat dagblad groet ieder, die ooit in ons land de vereeniging der katholijken en liberalen voor een werk van veinzerij, voor een jezuiten streek verklaard, of er mede gespot heeft, diep beschaamd. Het zegt onder anderen het volgende: — « De vereeniging der Belgische katholijken en liberalen is eene der zeldzaamste gebeurtenissen, welke de geschiedenis van dit nieuwe koningrijk oplevert. Die vereeniging is een gedrogtelijk ding, zeggen de dagbladen en libellisten van het ministerie; zij is natuurlijk, noodzakelijk, zeggen de liberalen en hunne tolken. De heer *de Potter* heeft daarover eene verhandeling geschreven, welke grooten indruk heeft gemaakt, te meer doordien deze schrijver, thans een zoo ijverig verdediger van de door een onverdraagzaam en uitsluitend ministerie betwiste regten der katholijken, zich, bij meer dan eene gelegenheid, sterk tegen het katholicisme uitgelaten heeft. Ik wil er zelfs niet eens voor instaan, dat de heer *de Potter* zelfs thans nog maar die leerstukken van het katholicisme aanneemt, die zich aan de meest wijsgeerige geloofspunten van het protestantisme aansluiten. Ik ken hem niet persoonlijk, maar naar zijne vroegere werken te oordeelen, is de heer *de Potter* een deïst. En thans bevindt hij zich onder de bannier der geestelijkheid, of liever de geestelijkheid schaart zich onder de bannier van den liberalen filozoof. Is dit tegenstrijdigheid, bekeering, afval, veinzerij, gelijk sommige lieden beweren, die in het laatste opzigt met kennis van zaken zouden kunnen spreken? Geenszins, mijnheer; het is wijsheid, volkomen besef van de behoeften des tijds en de plaatselijke omstandigheden. De vereeniging der katholijken en liberalen is die van twee vervolgde klassen, die zich tegen eenen gemeenen vijand verdedigen.»

Geheel anders denkt er de heer *D. Marie* over, een oud hoogleeraar, van wien dezer dagen te Gend eene verhandeling is uitgekomen. Hij beweert, dat de priesterpartij welke hier de hoofdrol speelt, geene vrijheid zoekt, maar alleen door haat tegen de verlichting gedreven wordt. In zijn geschrift leest men onder anderen het volgende: « Ja, ik beschuldig de katholijke geestelijkheid over 't algemeen van onwetenheid en haat tegen de verlichting. De bewijzen liggen voor de hand. Wat de onwetenheid betreft, zou ik, bij het erkennen van roemvolle uitzonderingen, slechts ieder behoeven uit te dagen, om mij heden vele verlichte priesters te noemen. De beuzelgeest der vorige eeuw had de geestelijkheid zoo wel als de rest der Fransche natie ontzenuwd. Bij de revolutie werd zij getiend, zonder dat zij aanwinnen of kundigheden opdoen kon; tijdens het keizerrijk werd weinig voor haar gedaan. Daar het ongeloof steeds toenam, werd het priesterambt weldra alleen gekozen door lieden, die de schraalste uitzigten hadden en voor het altaar zwaren arbeid of de dienstbaarheid verlieten.

« Twaalf visschers bekeerden de wereld, en ik, die een liberaal ben, zal den nieuwen apostelen hunne geringe afkomst niet verwijten. Maar in deze eeuw denkt men daarbij toch aan eene zekere verstandsbeschaving, welke alleen door de vlijtigste studie kan verkregen worden. En

wat heeft er nu meestal plaats? De ongelukkigen leeren gaauw bij eenen pastoor eenige brokken latijn, vegen twee of drie jaren de vloer van een collegie, en brengen drie jaren door om in slecht latijn de domme argumenten van eene barbaarsche theologie te overleeren. Daarop worden zij in eene wereld gestuwd, welke zij niet kennen, herkaauwen voor de goede zielen de beuzelarijen van den ouden tijd, vervloeken *Voltaire* en schreeuwen tegen *Rousseau*, zonder dat zij immer *Rousseau*, *Voltaire* of eenig ander, behalve hun getijboek, lezen; voor het overige zijn zij tafelkenners, en liefhebbers van een goed maal en lekkeren wijn.

« Dat is geene satire, geene verbeelding, het is in der daad zoo. Steden en dorpen kunnen het helaas! getuigen. Wat zeg ik? zelfs de priesterlijke leden van de Fransche academie zijn, over 't algemeen, wat kundigheden betreft, verre beneden den post, dien zij uit gunst of devotie verkregen. In verscheidene collegien heb ik er gezien driest onwetend, zonder idée, zonder smaak, naauwelijks in zes maanden een boek lezende, maar al hun ledigen tijd met drinken en spelen doorbrengende. Meer dan twee honderd jonge professoren, die even als ik Frankrijk doorreisd hebben, zouden u hetzelfde zeggen. Ook de geestelijke leden van den Koninklijken Raad van onderwijs zijn lieden zonder naam in eenig vak van wetenschap.

« Noch in Spanje, noch in Portugal, noch zelfs thans in Italie treft men groote mannen onder de geestelijkheid aan. Voor een *Lamennais*, heeft men honderd duizend armen van geest, die de mis weten te vieren en niets meer; voorts eene menigte intriganten, maar niet één groot man. Alleen in Duitschland schijnt de geestelijkheid hare roeping te beseffen. Daar ten minste is het geene zeldzaamheid, verdraagzame en verlichte geestelijken aan te treffen.

« In Belgie wordt de geestelijkheid op dezelfde wijze aangevuld als in Frankrijk, bestaat dezelfde zwakheid en eene nog algemeenere onbekwaamheid, ten gevolge van den slechten staat der studien. Als ik mij bedrieg, dat men mij onder de Belgische geestelijkheid vele uitstekende mannen in geleerdheid aanwijze, ik zal er Belgie mede geluk wenschen, en ronduit mijne dwaling erkennen; want hier heb ik alles niet zelf gezien, gelijk in Frankrijk. Bij gebrek van tegenbewijs, houdt ik mijn gezegde vol.

« Dit wat het onderrigt der priesters aangaat. Dan de onwetenheid zou bij hen slechts eene ongelukkige omstandigheid kunnen zijn; bewijzen wij derhalve, dat zij het licht verfoeijen, en de verspreiding van hetzelve, zoo veel zij maar kunnen, tegengaan. Dit is zeer natuurlijk; om over de menschen te heerschen, moet men ze dom houden. Zoo doen zij altijd en overal. Leest de geschiedenis, of zoo gij tot geene barbaarsche eeuwen wilt opklimmen, vestigt dan uw oog slechts op onze en het einde der vorige eeuw. Moet ik u herinneren hoe de oorlog aan de wijsgeeren, aan alle geleerden zonder onderscheid verklaard werdt, en hoe die oorlog door de Fransche revolutie eer geschorst, dan geëindigd werdt? Moet ik uw aanwijzen, hoe de priesters, in hunne boeken, mandementen en dagbladen, steeds tegen den voortgang der verlichting en de nieuwe uitvindingen uitvaren? Wat te doen, en hoe dit tegen te gaan? Door zich van het openbaar onderwijs meester te maken, ten einde alleen over de kundigheden te beschikken. Ziet hoe een *de Maistre*, een *Lamennais* en met hen alle priesters onophoudelijk uitroepen, dat alleen aan de geestelijkheid het onderwijs der jeugd toekomt, en verwondert u dan, dat toen de regering in Frankrijk de geestelijkheid hielp, in vier of vijf jaren meer dan 700 lagere scholen werden vernietigd! »

'S GRAVENHAGE, den 26sten Julij.

— Men heeft met het schip *Nassau*, kapit. *van der Hoeven*, berigten van Java bekomen tot den 4 April jl.

De vijandelijkheden bleven nog geschorst; en de rust, die onze troepen daardoor konden blijven genieten, werkte zeer heilzaam. De hoofden der muitelingen hadden nog niet bepaaldelijk te kennen gegeven, op welke voorwaarden zij in onderwerping wilden komen, voorgevende, dat, zoo lang de maand der Mohammedaansche vasten duurde, geene onderhandelingen konden plaats hebben. Dat beletsel zou den 6den April ophouden, en zou het blijken, of het *Diepo Negoro* al dan niet ernst was, zich te onderwerpen. Twee Prinsen, *Pakoe Ning Prang* en *Djoje Dieningrat* (broeders van *Mangkoe Dieningrat*,) hadden zich aan de onzen overgegeven, en een der voornaamste muitende hoofden, *Alibassa Prawiro Dirdjo* genaamd, had eene persoonlijke ontmoeting met de luitenant-generaal *de Kock* verzocht, onder bijvoeging, dat *Diepo Negoro* de tusschenkomst van *Kiaja Modjo* volstrekt niet begeerde, vermits deze priester oorzaak was, dat de onderhandelingen van 1827 geen goede uitkomsten hadden opgeleverd.

AMSTERDAM, den 27sten Julij.

Met genoegen verneemt men, dat het verblijf van Z. M. alhier eenen dag langer zal zijn, dan men verwacht had, zijnde Hoogstdeszelfs terugreize naar 's Gravenhage uitgesteld tot Donderdag morgen.

Heden morgen verleent Z. M. publieke audientie op het paleis, en zoo men verneemt is Z. M. voornemens heden avond de tooneel voorstelling bij te wonen, welke door een gezelschap tooneellisten dezer stad, onder directie van den heer *Majofski*, in den Franschen schouwburg gegeven zal worden.

---

# Mengelwerk.

## FRAGMENT EENS BRIEFS UIT HET ZUIDEN AAN EENEN VRIEND IN HET NOORDEN.

BRUSSEL Julij 1829.

Gij vraagt mij verder, vriend! wat ik van de reis des Konings, in eenige provinciën, denk? Dezelve heeft, zoo als te denken en te voorzien was, niet alleen tot veel gepraat, maar ook tevens tot veel geschrijf aanleiding gegeven. Ieder dagblad der zich noemende oppositie-partij in het zuidelijk gedeelte des rijks, heeft een *en style du journalisme* zoogenaamd *article de fond* over deze gebeurtenis geleverd (ofschoon men onder ons gezegd, vele dus genaamde artikels liever *articles sans fond* moest noemen.) Men vond in deze artikels soms al zeer curieuse zaken. Voor dat de reis aangevangen was, heette het: « nu zal de Koning de waarheid hooren, wanneer hij maar niet door ambtenaren en door lieden *vivant du budget*, (of zoo als men dat tegenwoordig verkiest te noemen) » des sallariés » omringd zal zijn. Door de stilzwijgendheid des volks de beste les voor Vorsten, zullen onzen Vorst de oogen geopend worden; hij zal zien hoe ongelukkig de natie is, en dan zal het ministerie vallen; alle grieven van de natie zullen worden opgeheven, het onderwijs zal vrij (let wel *vrij*) zijn; enz. enz. Onder allerlei gedaanten werd den raad van toch geene uiterlijke vreugdebetooningen aan den dag te leggen, gegeven; maar ziet het viel, ongelukkig voor die zoogenaamde organen van de publieke opinie, geheel anders uit. De Koning gaat, bijna zonder gevolg, men zoude zeggen als een eenvoudig particulier, op reis, wordt overal met vreugde gezien, met wezenlijke geestdrift ontvangen, en, hetgeen opmerkelijk is, met steeds klimmend enthousiasme, zoodat, hetgeen gij in de dagbladen betrekkelijk al die volksfeesten gelezen hebt, gerust kunt beschouwen als niet vergroot, maar eerder als te flaauw geschetst. Een ieder, zonder onderscheid van rang of stand, wordt ten gehoor bij den Vorst toegelaten; hij spreekt over aller belangen, vraagt en ondervraagt, wanneer hij bespeurt dat men hem niet alles zegt, en een ieder is tevreden.

Het zijn geene ambtenaren, of menschen, die men, hetzij dan te regt of ten onregte, voor afhankelijk beschouwt, die den Koning steeds omringen; die hem beletten de waarheid te hooren; geene sabels en bajonnetten stellen zich tusschen hem en het volk; in iedere stad zijn het de beste en onafhankelijkste burgers, die steeds bij en om hem zijn, namelijk dezulken, die, hetzij door hun vermogen of door hunne [illegible] ten, of wel door deze twee vereenigd, aan den handel en de fabrijken, deze twee voorname hoofdzenuwen van [illegible] bijzetten. Dit had men niet verwacht, [illegible] misrekening; maar verre van zich hierdoor uit het veld geslagen te rekenen, verandert men eensklaps van batterij; nu zegt men « de natie is « in hare constitutionele opvoeding (lach niet vriend!) reeds zoo ver « gevorderd, dat zij het onderscheid best gevoelt, dat er bestaat tusschen « de liefde en achting, die zij aan den onschendbaren persoon des Konings « verschuldigd is, en de verachting, welke zij voor zijne verantwoorde- « lijke raadgevers koestert. » Gij bemerkt, dat, wat men voorheen van de *silence du peuple* geprofeteerd of aangeraden heeft, nu niet meer wordt aangehaald; en, om met eene magtspreuk te eindigen, schrijft men: « de « Koning heeft de waarheid niet vernomen, want men heeft hem de we- « zenlijke toestand des volks en de veelvuldige grieven, waaronder de « natie gebukt gaat, niet gezegd. » Waarom, daar de Koning voor een ieder toegankelijk was, waarom hebben dan die geleerde publicisten, geschreven datum, die zich steeds zoo op hunne belangeloosheid en onafhankelijkheid laten voorstaan, dit zelf Z. M. niet onder het oog gebragt, zich zoodoende de dankbaarheid der natie, wegens hunne openhartigheid, verworven. Zij vreesden toch niet gelogenstraft te worden, daar zoo vele *duizende onderteekenaars der beruchte petitien* hen immers zouden ondersteund hebben. Maar, hoe wonderlijk! van die duizenden, die in zulke sterke kleuren hun ongelukkig lot in den afgeloopenen winter afschilderden, durft er nu niet één spreken en mondeling herhalen hetgeen hij onderteekend heeft; hij mag dan gelezen hebben of geluisterd of gegeeuwd, toen men hem voorlas en om zijne handteekening bedelde, hij wijl men hem beloofte van tijdelijk of *eeuwig* geluk deed. Hoe dit zij, de reis des Konings, geloof ik, heeft aan het doel, dat onze verlichte Vorst zich heeft voorgesteld, volkomen beantwoord; hij heeft veel goeds in de [illegible], de antwoorden, door Hoogstdenzelven [illegible] gesprekken door hem gevoerd, het hier en daar, wanneer ik het zoo eens noemen mag, spreken van een woordje op zijn pas, hebben genoeg doen zien, dat hij wel weet met welke personen hij te doen heeft en hoe zwaar de [illegible] den van sommigen wegen. Deze opmerking heeft dus bij alle welden[illegible] den de hoop en het vertrouwen niet weinig bevestigd, dat, ondanks de woelingen van het rijk der duisternis, hij steeds op den ingeslagenen weg zal blijven voortgaan, *qu'il maintiendra*.

Apropos van woelingen. Vriend N. N. heeft mij uit *Luik* geschreven, er moeten in die stad al zeer zonderlinge zaken voorvallen. Gij weet men *Luik* noemt, of liever dat zij zich zelve noemt, *la province qui marche en tête des provinces méridionales*.

Nu vriend, dat schijnt volkomen waar te zijn! en in den zin aan deze woorden geven, en in dien, welke zij en ik hiermede [illegible].

De vereeniging der *zich noemende* liberalen en der ultramontanen, [illegible] oedanig gij deze laatsten verkiest te noemen, is aldaar zeker op het [illegible] en duidelijkst geprononceerd. Dat de laatsten de sterksten zijn en [illegible] sten op het sleeptouw hebben, en, wanneer de gelegenheid [illegible]

hen gewis zullen los laten en zoo mogelijk aan de golven ten prooi laten; dit weet een ieder, behalve zij alleen, die de dupe van de historie zijn; maar nu is deze tweeëenheid aldaar in eene drieëenheid herschapen, het grootste gedeelte van den adel, namelijk, heeft zich met hen vereenigd, die nu ook hunne regten, waaronder zeker *le droit du seigneur, etc.*, terug eischen. Het moet curieus zijn om te zien, hoedanig in het 29ste jaar der om hare verlichting zoo hooggeroemde negentiende eeuw, aldaar het obscurantismus, de aristocratie en demagogie weet te gebruiken om tot haar doel te geraken; want dat het de priesterpartij is, zoo als ik reeds zeide, die aan het hoofd van dit triumviraat is, het bezielt en leven geeft en de vruchten van deze vereenigde pogingen zal inoogsten of reeds aanvankelijk ingeoogst heeft, lijdt geenen twijfel. Gij weet, dat ik altijd vast en stout in het geloof aan eene steeds toenemende verlichting verkeerd heb, en ik blijf, wat het principe betreft, aan dit gevoelen nog steeds getrouw, ofschoon ik in deze dagen hoe langer zoo meer begin over te hellen naar de vooronderstelling, dat de geschiedenis der menschheid steeds is eene afwisseling van licht en duisternis, zoo als ik mij herinner, eenige jaren geleden, in een voor mij steeds onvergetelijk tijdvak mijnes levens, door een mijner beste en verlichtste vrienden, (aan wien ik, tusschen twee haakjes gezegd, moet verwijten, dat hij, tot mijn groot leedwezen, ten mijnen opzigte, tegenwoordig wat te veel uit de rivier de *Lethe* schijnt gedronken te hebben) met de hem eigene welsprekendheid heb hooren beweren.

Maar hoe grooter het gevaar; ik wil niet zeggen voor het ten eenenmaal [illegible] der verlichting, — want dat kan ik, en zal ik nooit gelooven — maar voor het oogenschijnlijk stilstaan, dat reeds erg genoeg is, des te grooter moet ook de vereenigde poging van alle ware vrienden van licht en rede zijn, om tegen den vorst der duisternis te velde te trekken, en de uitkomst kan niet twijfelachtig zijn. De woorden van den wijsgeerigen zanger zijn waar en zullen eeuwig waar zijn, daar hij zingt:

*'t Rijk der waarheid zal voor 't fabelrijk niet zwichten.*
*Dat listig goochelspel, hoe kunstig opgetooid,*
*En schaamteloos voortgespeeld, verdringt de handling nooit,*
*Die in 't geschiedboek zich met onverdelgbre trekken,*
*En vlammend schrift aan 't latre nakroost zal ontdekken.*
*Waar 't zelfbelang haar niet verloochent, dringt zij door;*
*Zij klinkt den vorsten en den volken luid in 't oor,*
*En waar ze een oogwenk schijnt te sluimren of te zwijmen,*
*Gesust door 't wiegelied van valsche tooverrijmen,*
*Of zich een wijl verpoost; hervindt te ras den draad*
*En 't afgebakend spoor der afgebroken daad.*

Daar wij, wat men ook woele, met het volste vertrouwen hem kunnen bijzingen:

*Gelukkig Nederland, ter goeder uur herboren,*
*Gelukkig in den heilstaat, u door 't gunstig lot beschoren!*
*Geen geestelijke magt hecht zijlings aan den troon.*
*Uw volk en vorst is vrij. De schaduw zijner kroon*
*Kan nooit den zielendwang ter veilge schuilplaats strekken,*
*De purpren mantelslip geen heerschend outer dekken,*
*Geen listig kerkvoogd of gewaande hemeltolk,*
*Geen heeren erfregt, dat zich tusschen vorst en volk*
*Ten middaar opdringt, kan hier ooit een scheidsmuur stichten.*
*Vrij kunt ge uwe oogen naar een betre toekomst rigten;*
*En 't jeugdig vorstlijk kroost, waaraan ge uw hulde biedt,*
*Rukt voort met de eeuw, en kent het oud vooroordeel niet.*

Maar waar dwaal ik heen; wanneer ik eens begin te citeeren uit mijne lievelingsdichters, vooral zulk, die het mij hart spreken, dan weet ik soms van geen uitscheiden. Dus nu ook geen woord meer, dan Vale.

T. T.
*Altijd dezelfde.*

## NEDERLANDSCHE KAVALLERIE.

De vraag, of de thans bestaande formatie en instructie van de officieren der Nederlandsche kavallerie, geschikt zij, om SEYDLITZEN te vormen; kan men gerust met *neen* beantwoorden. Immers goede kavallerie-generaals bekomt men dan alleen, wanneer de officiers geleerd hebben, groote massa's te bewegen, en hoe kan dit tegenwoordig geschieden, daar de regementen veel te zwak zijn?

De kolonels der kurassiers kunnen des noods 3 eskadrons voor de groote manoeuvres vereenigen: en zijn er dan eens te *Gorsel* en te *Waasdorp* 2 afdeelingen vereenigd, dan zijn het 6 eskadrons, die ten hoogsten 8 of 9 malen vereenigd manoeuvreren. Gebeurt het al, dat de kolonels zich hier een weinig oefenen, voor de andere hoofd-officieren blijft er te weinig tijd over, dan dat zij ook zouden kommanderen. — Is men in een kamp vereenigd, dan bepalen de bezigheden der kolonels zich tot het herhalen der kommando's.

De kolonels der ligte kavallerie vormen nu met deze formatie met moeite 4 eskadrons, en vereenigen zich, daar derzelver garnisoenen te ver van elkanderen zijn, niet dan in een kamp, waar zij dezelfde bezigheden als de zware kavallerie verrigten.

Om hier eenigzins in te gemoet te komen, vermindere men het getal regementen, maar vermeerdere men derzelver sterkte. B. v. men brenge het aantal regementen op 7, door de kurassiers met een regement te verminderen, en het regement lanciers af te schaffen; terwijl, om lanciers te houden, men het eerste gelid der dragonders met lansen kon wapenen.

Maar deze zeven regementen brenge men ieder tot zes eskadrons, die men als zoodanig, in plaats van de thans bestaande kompagnien, inrigte.

De sterkte der kavallerie zal, alsdan met zes eskadrons vermeerderd, de staven zullen verminderd worden; men zal, voor een weinig meer geld meer kavallerie hebben, en betere officieren kunnen vormen. De dienst der troepen zal worden verligt: de kosten voor bibliotheek, muzijk, enz. zullen voor de officieren minder kostbaar zijn, terwijl men beide kan verbeteren.

Willende men zich van het nut van dit voorstel overtuigen, men ga eens na, hoe de instructie der officieren in de manoeuvres geschiedt. De majoors kommanderen zelden het regement; de ritmeesters gaan niet uit hunne eskadrons, of zijn in het opsluitend gelid; de luitenants kommanderen nooit dan bij toeval een eskadron, en zitten twaalf en meer jaren voor hun peloton. Wordt men nu ritmeester, dan moet men nog leeren een eskadron te kommanderen, en, hoewel dit alles behalve moeijelijk is, kan men er zich in den beginne door ongewoonte wel mede vergissen. Wordt men majoor, dan zal men voorzeker wel in staat zijn, de kommando's te herhalen: maar gesteld, dat men eens met twee eskadrons is gedetacheerd, om deze dadelijk, zonder zich te vergissen, te laten manoeuvreren, dit zal ook door allen niet altijd even goed geschieden.

Men moet dus, bij verhooging van rang, eerst leeren, hetgeen men weten moet. In tijd van vrede zegt dit weinig; maar als men daarop altijd rekende, konde men gerust het geheele leger afschaffen. Ware het niet beter, dat een kolonel, die niet altijd daar moest zijn om te doen zien, dat hij het kan, de luitenant-kolonels, majoors en ritmeesters het regement en de luitenants de eskadrons van tijd tot tijd liet kommanderen?

Rigt de officieren op deze wijze af, en men zal, in een' dag van gewigt, het verlies van hoofd officieren niet zoo zeer gevoelen.

*Door een officier der kavallerie.*

---

Daar thans vele kinderen eene prooi der mazelen worden, kan het welligt voor die geneesheeren, welken zulks nog niet bekend is, niet ondienstig zijn, te vernemen, dat in een engelsch werk, getiteld *Thomas's modern practice of phisic 6 th. edition* pagina 261. melding wordt gemaakt van de behandeling van docter HOME te *Edinburgh*; welke de eerste aldaar is geweest de mazelen in te enten, en in zijn rapport hierover zegt, dat de uitkomst aan zijne verwachting heeft beantwoord.

De wijze op welke gen. geneesheer dit bewerkstelligde was deze: hij nam van een kind, hetwelk de mazelen had, van de plaats waar de uitslag het meeste was, uit de bovenste huidaderen eenig bloed, hetwelk hij op wat boomwol liet druipen; en na eene wonde op iederen arm van een gezond kind gemaakt te hebben, werd deze boomwol daarop gebonden, op deze wijze, zegt hij, twaalf personen ingeënt te hebben, welke alle de mazelen hebben bekomen; de uitslag koorts begon zes dagen na de inenting, de ziekte was veel geringer dan bij die genen, welke de mazelen van zelven hadden bekomen; de koorts was gering, de hoest was weinig, of geheel afwezig, de ontsteking der oogen zeer gering, het niezen even zoo menigvuldig als in de van zelven bekomene mazelen, geen slechte gevolgen vielen er voor, en geene benaauwheid op de borst bleef na dezelven over.

J. H. POOLMAN.

---

## GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 29sten Julij 1099 overleed URBANUS II, 159ste paus.

Den 29sten dito 1644 overleed URBANUS VIII, 237ste paus.

Den 29sten dito 1727 werden de voorafgaande punten van vredes-onderhandeling tusschen de Staten en *Frankrijk* te *Parijs* uitgewisseld, en dien ten gevolge gaf de Duitsche Keizer bevel aan zijne zuster MARIA ELIZABETH, sedert 1724, landvoogdes der *Oostenrijksche Nederlanden*, om het octrooi der Oostindische Maatschappij te doen opschorten.

Den 30sten Julij 1660 besloten de Staten van *Holland* om andermaal een leenhof op te rigten.

Den 30sten dito 1808 werd JOSEPH BONAPARTE te *Madrid* als Koning uitgeroepen.

Den 30sten dito 1809 deden de Engelschen eene landing op het eiland *Walcheren*; bombardeerden en veroverden de stad *Vlissingen*; namen bezit van een gedeelte van *Zeeland* en schenen het oogmerk te hebben *Antwerpen* te overrompelen; maar hunne poging mislukte en zij moesten, onverrigter zake, weder naar huis keeren, met opoffering van groote en vergeefsche kosten.

---

ARNHEM, den 29sten Julij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Pilaar:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Den 28 Julij | 2 El 6 Palm 0 Duim; | gewassen 0 D., | gevallen 10 D. |
| Den 29 dito | 2 El 5 Palm 5 Duim; | gewassen 0 D., | gevallen 15 D. |

---

Op den 21sten Julij 1829, overleed te *Zutphen* de Wel Edel Gestrenge Heer Mr. *AMBROSIUS STEENLACK*, in leven Officier van Justitie bij de Regtbank aldaar.

---

§ § § Het PLAATSELYK BESTUUR van *BARNEVELD*, als daartoe geautoriseerd, presenteert, op Dingsdags den 11den Augustus aanstaande, des voormiddags om elf uren, ter Raad Kamer van *Barneveld*, aan te besteden.

Het REPAREREN van het MUURWERK van den TOREN, te *Barneveld*, met de LEVERING van de daartoe behoorende MATERIALEN en ARBEIDSLOONEN.

De Conditien en het Bestek zullen van nu af ter lezing liggen, ter Secretarie der Gemeente.

*Barneveld*, den 25sten Julij 1829.

Het Plaatselijk Bestuur voorn.
J. B. METTENBRINCK.
Ter Ordonnantie,
De Secretaris der Gemeente,
SWEYS.

---

† † † Den 17den Augustus 1829, zal de heer *G. OVERMAN*, te *Arnhem*, uit hoofde zijner aanstaande standverwisseling door de Heeren Notarissen Mrs. *G. VAN ECK* en *J. BUSGERS*, publiek verkoopen: zijn wel gesorteerde WINKEL in fijne en andere BIJOUTERIEN, QUINCAILLERIEN, PARFUMERIEN, fraai Vergulde en Albasten PENDULES, dito VASEN, PORCELYNEN, GLASWERK, LAMPEN enz.

De dagen van bezigtiging zullen nader worden opgegeven.

Iemand genegen zijnde deze WINKEL in zijn geheel over te nemen, kan zich daartoe bij *G. OVERMAN* voornoemd — mits uiterlijk voor den 10 Augustus — aanmelden.

§ § § De Erfgenamen van Wijlen den heer Mr. *A. G. B K-SIER* zijn voornemens, op Zaturdag den 22sten Augustus 1829, des voordemiddags om 9 uren, op *het Stads-Wijnhuis* te *Deventer*, en ten overstaan van den Notaris Mr. *H. W. van MARLE*, te doen inzetten en veertien dagen daarna met den laatsten slag te verkoopen:

1°. Een BOUWKAMP, *het Kleine Molentien* genaamd, gelegen onder *Voorst*, bij de Kerk.
2°. Een BOUWKAMP, *de zes Akkers of de Hofstade* genaamd, gelegen onder *Terwolde*, in pacht bij *BARTUS HUISMAN*, eerst in twee onderperceelen, daarna in massa.
3°. Een jaarlijksche UITGANG van twee gulden tien centen, uit *Israëls Hofstede* in *Terwolde*.
4°. Eene WHAAR, in *de Hengforder Woerden* onder *Olst*.
5°. Eene dito WHAAR.
6°. Een vierde van een dito WHAAR. De Perceelen 4, 5 en 6 daarna in massa.
7°. Het ERVE *Vennink*, onder *Diepenveen*, eerst in elf onder-perceelen, daarna in massa.
8°. De KATERSTEDE, *de Hutte*, onder *Diepenveen*, bij het vorige Perceel gelegen.
9°. Eene WHAAR in *de Gooijer Mark*.
Geheel No. 7, 8 en 9 worden in massa geveild.
10°. Een stuk HOOILAND bij *Hannink* onder *Epse*.
11°. Het ERVE *Klaas in het Hof* onder *Bathmen*, Buurschap *Zuidloo*.
12°. Eene TIENDE uit het ERVE *Fredrik* in *het Hof* in *Zuidloo*.
13°. Eene TIENDE uit het ERVE *Groot Oonk* in *Zuidloo*.
14°. Eene TIENDE uit het ERVE *Klein Oonk* in *Zuidloo*
15°. Het ERVE *Klein Bronsvoorde* in *Zuidloo*.
16°. Het ERVE *het Slag* in *Zuidloo*.
17°. Een HUIS No. 407 te *Deventer aan den Brink*, op den hoek van *de Kleine Overstraat*.
18°. Een PAKHUIS in *de Kleine Overstraat*, achter het vorige Perceel.
No. 17 en 18 worden in massa geveild.

---

§ § § De Notaris *MOLHUIJZEN*, residerende te *Vught*, zal op Maandag den 17den Augustus 1829, des morgens om 9 ure, op den huize *Blesendijk*, aan den straatweg te *Vught*, publiek verkoopen:

Eene extra schoone VERZAMELING van ORANJERIE- en KASGEWASSEN, waaronder zich bevinden, vele ORANJE-BOOMEN, ter hoogte van ruim 3 Ellen, en in den omtrek der Kroon 5 Ellen Ned.

Welke Oranjerie- en Kasgewassen dagelijks te zien zijn, en waarvan de Catalogus gratis te bekomen is bij de Boekhandelaars *H. PALIER en ZOON*, te *'s Bosch*. (Brieven franco.)

---

§ § § De Notaris *EFFERTZ*, te *Cleef*, zal, in het Logement van de Wed. *ROBBERS*, op de Kleine Markt aldaar, op den zeventienden Augustus 1829, finaal verkoopen de navolgende GOEDEREN, waarvan de inzet of eerste termijn op den eersten Julij ll. heeft plaats gehad, bestaande in onderscheidene VASTE GOEDEREN, grootendeels behoord hebbende tot de voormalige vrije heerlijkheid van *Halt of Keeken, Bimmen* en *Duffelwarth*, en gelegen in de gemeenten van *Keeken, Millingen, Nutterden* en *Kranenburg*, alles in de omstreken der stad *Cleef*, als: Eenen kortelings geheel nieuw gebouwden STEENEN WIND KORENMOLEN, negen zeer schoone en niet lang geleden geheel VERNIEUWDE BOUWHOEVEN, met de daarbij behoorende BOUW- en WEILANDEN, en buitendien verscheidene andere losse Perceelen BOUW- WEI- en BOSCHLANDEN, alles te zamen bedragende ruim 418 Bunders of 488 Rijnl. Morgen. Ook verschillende ERFPACHTEN, TIENDEN, RENTEN, enz.

Verdere informatien hieromtrent zijn te bekomen bij den genoemden Notaris *EFFERTZ*, te *Cleef*, bij wien de voorwaarden dezer verkooping te zien en te lezen zijn.

---

OPENBARE VERKOOPING.

De Erfgenamen van wijlen den Wel Edelen Geboren Heer *W. H. van BARNEVELT*, in leven Heer van *Noordeloos* en *Overslingeland*, zijn voornemens, door den Notaris *BOONZAJER*, residerende te *Gorinchem*, ter verkooping te doen opveilen:

I. Ter inzetting en verhooging, op Maandag den 17den Augustus 1829, des namiddags ten 2 ure, in den *Doelen*, te *Gorinchem*.

a. Eenige perceelen BOUWLAND, gelegen op *Emmikhoven*, in het land van *Altena*.
b. Een DERDE GEDEELTE in de KORENTIENDEN en ERFPACHTEN, te *Driel* Kanton *Zalt-Bommel*; het ⅓ bij verpachting opbrengende, onzuiver gemiddeld . . . . . . . . *f* 700.00
c. De SPRINGTIEND (geheel) en gelegen als voren . . . . . . . . 96.00

II. Ter inzetting en verhooging, op Dingsdag den 18den Augustus 1829, des namiddags ten 2 ure, op het Kasteel te *Noordeloos*.

d. De HEERLYKHEID van *Noordeloos* en *Overslingeland*, gelegen in den *Alblasserwaard*, met al derzelver HEERLYKE REGTEN, JAGT, VISSCHERY, TIENDEN, WINDGELD, modern KASTEEL en verdere GEBOUWEN, MANEGE, STALLINGEN, KOETSHUIZEN, TUINEN, BERGEN, LANEN, BEPOTINGEN en BEPLANTINGEN, en voorts omtrent 100 Bunders BOUW-, WEI-, HOOI-, BOSCH- en GRIENDLANDEN, gelegen op *Noordeloos*, *Overslingeland*, *Noordzijde*, *Graaften Waard* en *Botersloot*, en zulks in 35 perceelen.

III. Ter finale verkooping, op Woensdag den 19den Augustus 1829, des namiddags ten 2 ure, in den *Doelen* te *Gorinchem*.

e. De GOUDEN RING en BYLAGEN, afkomstig van 's Lands Advokaat *J. van OLDEN-BARNEVELT*; deze bij inschrijving op gezegelde en verzegelde Biljetten, te openen ten gemelden dage en ure.
f. Nog eenige HANDSCHRIFTEN, zeldzame BOEKEN, Rivierkundige en andere. LAND-KAARTEN, ZILVEREN en KOPEREN ROMEINSCHE PENNINGEN [illegible] een van [illegible]) en NEDERLANDSCHE GEDENKPENNINGEN en MUNTEN.

IV. Ter finale verkooping, op Maandag den 31sten Augustus 1829, des namiddags ten 2 ure, mede in den *Doelen*, te *Gorinchem*.

a. De gemelde LANDERYEN, op *Emmikhoven*.
b. en c. De TIENDEN en ERFPACHTEN, te *Driel*.
d. De gezegde HEERLYKHEID van *Noordeloos* en *Overslingeland*, met al derzelver REGTEN, GEBOUWEN en LANDERYEN, als boven; deze eerst in perceelen en daarna ook bij elkanderen in éénen koop.

Alles breeder omschreven bij Biljetten, en nadere inlichtingen te bekomen bij den gemelden Notaris *BOONZAJER*.

---

† † † OUDERS of VOOGDEN, genegen zijnde hunne DOCHTERS of PUPILLEN bij eene deftige Burger-Familie van de Protestantsche Godsdienst, op een Buitengoed, nabij *Cleef*, voor een matig Jaargeld, te plaatsen; tegen genieting van Kost en Inwoning, daarbij eene allezins goede en beschaafde Opvoeding, onderrigt in al datgene, wat het Huishoudelijke betreft, en Onderwijs in alle vrouwelijke Handwerken en Handwerken van smaak, gelieven zich met vrachtvrije Brieven, onder letter E., te vervoegen bij den heer *C. A. THIEME*, Boekdrukker te *Arnhem*.

---

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Bepaling der afvaart, gedurende de maand Augustus [illegible].

| Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*: | | | | Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*: | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Zondag | 2 | 's morgens | 4 ure | Zaturdag | 1 | 's middags | 12 ure |
| Maandag | 3 | 's morgens | 6½ ure | Zondag | 2 | 's namidd. | 12 ure |
| Woensdag | 5 | 's morgens | 7 ure | Dingsdag | 4 | 's namidd. | 3 ure |
| Vrijdag | 7 | 's morgens | 7 ure | Woensdag | 5 | 's namidd. | 3 ure |
| Zondag | 9 | 's morgens | 7 ure | Zaturdag | 8 | 's namidd. | 3 ure |
| Maandag | 10 | 's morgens | 8 ure | Zondag | 9 | 's namidd. | 2 ure |
| Woensdag | 12 | 's morgens | 10 ure | Dingsdag | 11 | 's namidd. | 2 ure |
| Vrijdag | 14 | 's morgens | 4 ure | Woensdag | 12 | 's namidd. | 2 ure |
| Zondag | 16 | 's morgens | 4 ure | Zaturdag | 15 | 's namidd. | 2 ure |
| Maandag | 17 | 's morgens | 4 ure | Zondag | 16 | 's namidd. | 2 ure |
| Woensdag | 19 | 's morgens | 6½ ure | Dingsdag | 18 | 's namidd. | 2 ure |
| Vrijdag | 21 | 's morgens | 7 ure | Woensdag | 19 | 's namidd. | 2 ure |
| Zondag | 23 | 's morgens | 7 ure | Zaturdag | 22 | 's namidd. | 3 ure |
| Maandag | 24 | 's morgens | 8 ure | Zondag | 23 | 's namidd. | 13 ure |
| Woensdag | 26 | 's morgens | 10 ure | Dingsdag | 25 | 's namidd. | 12 ure |
| Vrijdag | 28 | 's morgens | 4 ure | Woensdag | 26 | 's namidd. | [illegible] ure |
| Zondag | 30 | 's morgens | 4 ure | Zaturdag | 29 | 's namidd. | [illegible] ure |
| Maandag | 31 | 's morgens | 4 ure | Zondag | 30 | 's namidd. | [illegible] ure |

Van *Nijmegen* naar *Keulen*.

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Vrijdag | 31 Julij | 's namidd. | 4 ure | Maandag | [illegible] | 's namidd. | 4 ure |
| Zondag | 2 Aug. | 's namidd. | 4 ure | Donderdag | [illegible] | 's morgens | 4 ure |
| Maandag | 3 | 's avonds | 6 ure | Vrijdag | [illegible] | 's avonds | 16 ure |
| Donderdag | 6 | 's morgens | 4 ure | Zondag | 23 | 's avonds | 6 ure |
| Vrijdag | 7 | 's avonds | 6 ure | Maandag | 24 | 's avonds | [illegible] |
| Zondag | [illegible] | 's avonds | 6 ure | Donderdag | [illegible] | [illegible] | [illegible] |
| Maandag | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |
| Donderdag | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 's namidd. | [illegible] ure |
| Vrijdag | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 's namidd. | [illegible] |
| Zondag | 23 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |

| Van *Rotterdam* naar *Arnhem*. | Van *Arnhem* naar *Rotterdam*. |
|---|---|
| Elken Zondag 's morgens, te 6 ure | Elken Maandag 's morg. ten 9½ ure |

Men kan informatien bekomen bij de Agenten van voornoemde *Maatschappij*, de Heeren *VAALMAN* en *TRIEBELS*, te *Nijmegen* en bij den Heer *B. BLECKMANN* te *Arnhem*.

Alle dagen varen de Stoombooten tusschen *Rotterdam* en *Antwerpen*, vice versa, op bepaalde uren, als bij Biljetten is bekend gemaakt.

---

*** Bij *BREST van KEMPEN*, Boekverkooper te *Brussel*, zijn nog eenige Exemplaren voorhanden van de vijf thans nog in werking zijnde WETBOEKEN à *f* 8,25. Zullende hij zich omtrent eene soortgelijke uitgave van de nieuwe WETBOEKEN, bij nadere aankondiging duidelijk en met dadelijke prijsbepaling verklaren, zoodra de tijd daar is.

---

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.